ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН **ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

Янгиқўрғон шахарчаси

2024 йил 26 март

Янгиқўрғон туманлараро иқтисодий суди, судья Ж.С.Мусабоев раислигида, судья ёрдамчиси Ш.Халиловнинг суд мажлиси котиблигида, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Наманган вилоят бошқармасининг "Namangan Paxta Teks" масъулияти чекланган жамияти жавобгар "Parvoz Kosonsoy" фермер хўжалиги хисобидан 8 365 000 сўм асосий қарз ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий ишни даъвогар вакили М.Саттаров (ишончнома асосида) иштирокида суднинг ўз биносида очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Наманган вилоят бошқармаси "Namangan Paxta Teks" масъулияти чекланган жамияти (бундан буён матнда даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво аризаси тақдим этиб, жавобгар "Parvoz Kosonsoy" фермер хўжалиги (бундан буён матнда жавобгар деб юритилади) дан 8 365 000 сўм асосий қарз ундиришни сўраган.

Суд мажлисида даъвогар вакили даъвони қўллаб-қувватлаб, уни қаноатлантириб беришни сўради.

Жавобгар манзилига белгиланган тартибда суд мажлисининг вақти ва жойи тўғрисида суд ажрими юборилиб хабардор қилинган бўлсада, суд мажлисида вакил иштирокини таъминламади ҳамда даъво талаблари юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддаси иккинчи қисмига кўра ишни кўриш вақти ва жойи тўгрисида тегишли равишда хабардор қилинган жавобгар иқтисодий судининг мажлисига келмаса, низо унинг йўклигида ҳал қилиниши мумкин. Шу сабабли суд мазкур иқтисодий ишни уларнинг вакили иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топди.

Суд даъвогар вакилининг фикрини тинглаб, ишдаги хужжатларни ўрганиб чиқиб, қуйидаги асосларга кўра даъво аризани қаноатлантиришни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (бундан буён матнда ФК деб юритилади)нинг 437-моддасига кўра, махсулот етказиб бериш шартномасига мувофик тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган махсулот етказиб берувчи-сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чиқарадиган ёхуд сасотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шахсий, оилавий

мақсадларда, рўзғорда ва шунга ўхшаш бошқа мақсадларда фойдаланиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа мақсадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса товарларни қабул қилиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олади.

Иш хужжатларидан аникланишича, бошоқли дон харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси имзоланган. Шартнома шартларига кўра даъвогар жавобгарга бошокли дон етиштириш учун уруғлик дон билан таъминлаш, етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва хақини тўлаш мажбуриятини олган, жавобгар эса етиштирилган маҳсулотни даъвогарга топшириш мажбуриятини олган.

Шунингдек, тарафлар ўртасида тузилган шартномага кўра жавобгар даъвогардан йил мобайнида бўнак сифатида олинган барча уруғлик, материаллар, эҳтиёт қисмлар, кўрсатилган хизматлар ва бажарилган ишлар, шунингдек олинган аванс маблағларни, банк кредити учун ҳисобланган фоизларни тўлаб бериши белгиланган.

Шартнома шартлари даъвогар томонидан бажарилган бўлиб, жавобгар бошоқли дон махсулотларини етиштириш ва йиғиштириб олиши учун зарур махсулотлар билан таъминланган бўлсада, жавобгар олинган махсулот (уруғлик) ҳақини тўлаб бермаслиги натижасида 8 365 000 сўм қарздорлик юзага келган.

Даъвогар томонидан қарздорликни тўлаб бериш юзасидан жавобгарга юборилган талабномалар жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Қарздорлик даъвогар вакилининг суд мажлисида берган тушунтиришлари, ҳисобварақ-фактуралар нусхалари ва ишдаги бошқа ҳужжатлар билан ўз исботини топади.

ФКнинг 236-моддасига асосан, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонунчилик талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

ФК 333-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонунчиликда ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради

Ушбу ҳолатда, даъвогарнинг асосий ҳарз ундириш талаби асосли бўлиб, уни ҳаноатлантириш лозим бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий прцессуал кодекси 118-моддаси биринчи қисмига асосан, суд харажатлари ишда иштирок қилувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Қайд этиб ўтилган қонун нормаси талабидан келиб чиқиб суд, жавобгардан бюджетга 340 000 сўм давлат божи, даъвогар фойдасига 34 000 сўм почта харажати ундиришни лозим топди.

Баён этилганларга кўра ҳамда Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 112, 118, 170, 176-179- моддаларини қўллаб, суд

КАРОР КИЛАДИ:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

Даъвогар "Namangan Paxta Teks" масъулияти чекланган жамияти фойдасига жавобгар "Parvoz Kosonsoy" фермер хўжалигидан 8 365 000 сўм асосий қарз, тўланган 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар "Parvoz Kosonsoy" фермер хўжалиги хисобидан бюджетга 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддатда апелляция тартибида, кучга киргандан сўнг олти ой ичида кассация тартибида Наманган вилоят судининг иктисодий судлов ҳайъатига шикоят қилиш (протест келтириш) мумкин.

Раислик қилувчи

Ж.С.Мусабоев

